

Mfv.II.10.019/2014/5.szám

A Kúria a dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt felperesnek a ... jogtanácsos által képviselt alperes ellen túlszolgálatra járó díjazás iránt a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 8.M.1291/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.724/2013/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.724/2013/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.1291/2010/60. számú ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes a perbeli időszakban (2007. február 20-tól 2009. december 31-ig) főszemlész beosztásban teljesített hivatásos szolgálatot a ... Fővámhivatal ... Kirendeltségénél, a Sz.-i Fővámhivatalnál, illetve 2009. január 1-től a T.- Vám- és Pénzügyőri Hivatal állományában. A munkaköri feladatait mindvégig a mélységi ellenőrző csoportban (MECS) végezte. A mélységi ellenőrző csoportok felállításáról és működési rendjéről a 45/2004.(VIII.28.) VPOP utasítás, valamint az 56/2006.(VI.12.) VPOP utasítás rendelkezett. E normatív utasításokban foglaltak szerint a mélységi ellenőrző csoportnak a feladataikat Magyarország EU-s külső és belső határszakaszán állandó pénzügyőri jelenlét biztosításával folyamatos szolgálatellátás keretében kellett végezniük 12 órás váltásos rendszerben. Ennek megfelelően felperes szolgálatteljesítési ideje úgy lett meghatározva, hogy 12 órás szolgálatot követően 24 óra pihenőidő biztosítására, majd a következő 12 órás szolgálatot követően 48 óra pihenőidő

biztosítására került sor esetében.

A felperes a szolgálati panaszának elutasítását követően benyújtott, többször pontosított keresetében 1.027.087 forint túlszolgálatért járó díjazás és törvényes kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A kereseti kérelmének jogalapjaként hivatkozott arra, hogy a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 320. §-a nem teremtett lehetőséget az alperes számára arra, hogy a 2010. január 1-jét megelőző időszakban a felperes szolgálatteljesítési helyein folyamatos szolgálatellátás mellett váltószolgálatban történő szolgálatteljesítést rendeljen el, így a szombaton, vasárnap, illetve a munkaszüneti napokon végzett munka túlszolgálatnak minősül.

A Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 8.M.1291/2010/60. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 1.027.087 forint „elmaradt munkabért” és törvényes kamatát, valamint perköltséget fizessen meg a felperesnek.

Az ítélet indokolása szerint a Hszt. 320. § (1) bekezdése taxatív felsorolást tartalmaz, amely szerv ebben nem szerepel, ott nem rendelhető el folyamatos szolgálatteljesítés. A felperes szolgálatteljesítési helyei a felsorolásban nem szerepelnek, azok nem minősülnek sem határvámhivataloknak, sem állandó ügyeletet, őrszolgálatot ellátó szervezeteknek.

A Kúria Mfv.II.10.281/2008/3. számú döntése szerint a Hszt. 320. §-a a fővámhivatalokat nem nevesíti, így e szervezetnél jogszabálysértő a váltószolgálat elrendelése. Az Mfv.II.10.908/2011/6. számú döntés szintén azt tartalmazza, hogy 2010. január 1. előtt a MECS egységeinél nem volt lehetőség folyamatos szolgálat elrendelésére. Tekintettel arra, hogy a jogszabály nem tette lehetővé a folyamatos munkarendet és a váltószolgálat alkalmazását, a perbeli időszakban a VPOP utasítások és a munkaköri leírások sem rendelkezhettek jogszerűen annak alkalmazásáról. Az alperes nem foglalkoztathatta volna a felperest folyamatos munkarendben, és nem rendelhetett volna el váltószolgálatot vonatkozásában, ezért az általános szabályokat kell alkalmazni. Ezt figyelembe véve a szombaton, vasárnap és a munkaszüneti napon teljesített szolgálat túlszolgálatnak minősül, az alperes által sem vitatott összegben a felperes jogosult a túlszolgálati díjra.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Tatabányai Törvényszék a 2.Mf.20.724/2013/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és az alperest másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

Az ítélet indokolása szerint a másodfokú eljárásban a jogalap körében arról kellett döntenie, hogy a felperes, mint pénzügyőr főtörzsszáslós főszemlész beosztásban szolgálatot teljesítő kötelezhető volt-e a munkaköre ellátása során folyamatos szolgálatteljesítésre.

A másodfokú ítélet szerint az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá a „kúriai gyakorlat figyelembevételével”, hogy a perbeli időszakban hatályos Hszt. 320. § (1) bekezdése a fővámhivatalokat nem nevesíti, ezért azok szakterületein – köztük a MECS-nél – alkalmazott váltószolgálat elrendelése jogszabályba ütközik.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a felperes keresetének elutasítását. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a Hszt. 87. §-ában foglaltakkal ellentétesen adtak helyt a felperes keresetének, tekintettel arra, hogy csupán azt vizsgálták, hogy alperes a Hszt. 84. §-a, illetve 320. §-a alapján jogosult volt-e folyamatos szolgálat elrendelésére, azt azonban nem, hogy a Hszt. 87. §-ában foglalt, a túlszolgálat megállapításához szükséges feltételek fennálltak-e a felperes esetében. A bíróságok egy jogi fikció alapján a perbeli időszakban minden szombatot és vasárnapot pihenőnapnak minősítettek, noha a felperes a tényleges pihenőnapjaira is figyelemmel ugyanannyi szolgálati órát teljesített, mint az iroda szolgálatot végzők.

A jogerős ítélet szerint a váltószolgálat elrendelése jogszabályba ütközik, azt azonban nem tartalmazza az ítélet indokolása, hogy ezzel összefüggésben melyik szerv mikor tett jognyilatkozata semmis. A szolgálati feladat végrehajtására parancs alapján került sor, amelyet senki nem vitatott, a havonta teljesített szolgálati idők a szolgálati nyilvántartásban kerültek rögzítésre. A 45/2004.(IV.28.) VPOP utasítás 3.11. pontjában kifejezetten rögzítette azt, hogy a MECS feladatait folyamatos 24 órás szolgálat keretében, 12 órás váltásos rendszerben látja el.

A bíróságnak egyébként sincs lehetősége arra, hogy a normatív utasítást annak jogszabállyal ellentétes volta miatt semmissé nyilvánítsa.

Ezen túlmenően a 45/2004.(IV.28.) VPOP utasítás, valamint az 56/2006.(VI.12.) VPOP utasítás sem áll ellentétben a Hszt. rendelkezéseivel, mivel sem a Hszt., sem pedig más jogszabály nem mondta ki azt, hogy a MECS által végzett tevékenység nem ügyeleti ór- vagy készenléti szolgálat. A MECS egységeinél állandó ügyelet ellátására és váltószolgálat megszervezésére került sor.

A Hszt. 7. § (1) bekezdése szerint a szolgálati parancs nem minősül

a szolgálati viszonyral kapcsolatos jognyilatkozatnak, így az nem is lehet semmis.

A MECS egységek létszáma - figyelemmel a speciális képzettséget igénylő szolgálati feladatokra is - úgy került kialakításra, hogy az egység teljes működési területén biztosított legyen a folyamatos munkarendben kialakított 24 órás szolgálatellátás.

A (IV.28.) VPOP utasítás szerint a MECS ellenőrzési tevékenysége elkülönült a vámhivatali alapfeladatok ellátásától. A MECS egységeknél a Hszt. 320. § (1) bekezdése szerinti állandó ügyelet ellátására került sor. A Hszt. 320. § (1) bekezdése nem rendelkezett arról, hogy mely szerveknél teljesített szolgálat minősül folyamatos szolgálatnak.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

A Hszt. perbeli időszakban hatályos 87. § (1) bekezdése szerint, ha a szolgálat érdeke vagy rendkívüli eset szükségessé teszi, a hivatásos állomány tagja a 84. §-ban meghatározott szolgálatteljesítési időn túl, valamint a munkaszüneti és pihenőnapon is kötelezhető arra, hogy szolgálatot teljesítsen (túlszolgálat), illetőleg meghatározott ideig és helyen arra készen álljon. Nem minősül túlszolgálatnak az ügyeleti ór- és a készenléti szolgálat, valamint a gyakorlaton való részvétel.

A Hszt. 86. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a hivatásos állomány tagját hetente két pihenőnap illeti meg, amelyet lehetőleg együtt kell kiadni. A folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett beosztásokban szolgálatot teljesítők esetében az egy hónapra eső pihenőnapok közül legalább az egyiknek vasárnapra kell esnie.

A Hszt. 320. §-a a munkaidőkeret alkalmazhatósága szempontjából tartalmaz fogalom meghatározást, és úgy rendelkezik, hogy a 84. § (4) bekezdésének alkalmazásában folyamatos szolgálatnak minősül a határvámhivataloknál, valamint az állandó ügyeletet, őrszolgálatot ellátó szerveknél a váltószolgálat. A szolgálatteljesítési időt e szerveknél negyedéves keretben kell meghatározni.

A Hszt. 84. § (4) bekezdése rögzíti azt, hogy a folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett, valamint a készenléti jellegű beosztásokban a szolgálatteljesítési időt a (2) bekezdésben

meghatározott heti szolgálatteljesítési időtartam figyelembevételével legfeljebb hat havi keretben is meg lehet határozni.

Jelen esetben a felperes nem vitatta azt, hogy a vonatkozó VPOP utasítások alapján a perbeli időszakban folyamatos szolgálatot látott el, és a szolgálatteljesítési rendnek megfelelően a pihenőnapjait részére az alperes biztosította, és a munkaszüneti napon végzett munkáját nem túlszolgálatnak tekintve kompenzálta. A kereseti kérelmében érvényesített túlszolgálatra járó díjazás iránti igényét arra alapozta, hogy esetében folyamatos szolgálatteljesítésre nem kerülhetett volna sor a Hszt. 320. §-ában foglaltakat figyelembe véve, így az alperesnél egyébként irányadó hivatali munkarend szerinti pihenőnapokon (szombat, vasárnap), valamint a munkaszüneti napokon általa teljesített szolgálat is túlszolgálatnak minősült, függetlenül attól, hogy e napokon a rá irányadó munkarend szerint be volt-e osztva szolgálatteljesítésre.

Mindezeket figyelembe véve az eljáró bíróságok tévesen helyezkedtek arra az álláspontra, hogy a felperes kereseti kérelmének megalapozottságáról annak alapján kell dönten, hogy a felperes szolgálatteljesítési helyén (MECS) elrendelhető volt-e folyamatos szolgálatellátás. A túlszolgálatért járó díjazás rendeltetése az, hogy ellentételezze a hivatásos állomány tagja részére azt, ha a pihenőidejében (szolgálatteljesítési időn túl munkaszüneti vagy pihenőnapon) kell szolgálatot ellátnia. A felperes azonban ilyenre maga sem hivatkozott, nem vitatta azt, hogy a váltószolgálat szerinti pihenőidejét megkapta.

Helyesen utalt az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy arról, hogy a felperes esetében túlszolgálat megvalósult-e pihenőnapokon, illetve munkaszüneti napon történt munkavégzéssel, csak a felperes által ténylegesen teljesített szolgálat alapján lehet dönten.

Az eljáró bíróságok a téves jogi álláspontjuk folytán a kereseti kérelem elbírálásakor nem vették figyelembe azt, hogy a felperes keresetének történő helyt adás esetén a felperesre is irányadó szolgálatteljesítési idő mértéke sérülne, hiszen így nem minősülne rendes munkaidőben történő munkavégzésnek az általa ilyenként teljesített szombati, vasárnapi, valamint munkaszüneti napon történt munkavégzés.

A kereset elbírálása kapcsán tévesen hivatkozott a közigazgatási és munkaügyi bíróság a Kúria Mfv.II.10.908/2011/6. számú ítéletére tekintettel arra, hogy abban a perbeli esetben a felperesre nézve irányadó pihenőnapokon került sor szolgálatteljesítés elrendelésére. Az Mfv.II.10.281/2008/3. számú határozatnak pedig nem túlszolgálatra járó díjazás volt a tárgya.

*Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletét a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes elutasította.*

*A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes eljárási költségének a megfizetésére.*

*Az eljárás illetékét a Pp. 358/B. §-a, valamint a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.*

*Budapest, 2014. július 9.*

*Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Suba Ildikó s.k. előadó bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró*

*A kiadmány hitelével:*

*bíróági tisztviselő*